

ESG Bond... เทรนด์การระดมทุนและการลงทุนใหม่ ตอบโจทย์ความยั่งยืนของไทย

นักวิเคราะห์

ณัฐพร ศรีทอง

0-2208-3584

natthaporn.sritong@krungthai.com

Visit Us!

In the News

Mar 24, 2021

วิกฤต COVID-19 ได้ทำให้ทั่วโลกตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานที่ต้องยึดหลัก “ESG” ซึ่งหมายถึงการใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม (Environment) ควบคู่กับการพัฒนาสังคม (Social) โดยเฉพาะมิติดความเท่าเทียม การไม่ละเลยเรื่องธรรมาภิบาล (Governance) และการคำนึงถึงความยั่งยืน (Sustainability) เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นวัคซีนสำคัญที่เสมือนเกราะกำบังและช่วยลดทอนผลกระทบจากแรงกระแทกต่างๆ ที่ไม่คาดคิดในอนาคตได้

This report is not intended to provide the basis for any evaluation of the financial instruments discussed herein. The information was obtained from various sources; we do not guarantee its accuracy or completeness. In particular, information provided herein should be regarded as indicative, preliminary and for illustrative purposes only. There is no representation that any transaction can execute at such terms or price.

Information provided in this report is not intended to constitute legal, tax or accounting advice in relation to entering into any transaction and does not have regard to the particular needs of any specific person who may receive this report. Clients should consult their own financial advisors regarding the appropriateness of investing in any investment strategies discussed or recommended in this report and should understand that statements regarding future prospects may not be realized. While all information this presentation has been produced or compiled from sources believed to be reliable, the Bank makes no representation as to its accuracy or completeness.

หลายประเทศทั่วโลกกำลังออกแบบการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจใหม่ที่มุ่งไปสู่ “Green Recovery” เช่น สหรัฐฯ ภายใต้ประธานาธิบดี Joe Biden ที่ล่าสุดได้กลับเข้าสู่ข้อตกลงปารีสอีกครั้ง พร้อมออก Executive order ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการส่งเสริม Green Economy ขณะที่ประเทศจีนก็ตั้งเป้าบรรลุ “Carbon Neutrality” ภายในปี 2060 ส่วนประเทศไทยเราเองก็วางแผนที่จะขับเคลื่อนประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG หรือ เศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy) ในช่วงปี 2021-2026

แน่นอนว่าแนวคิดเหล่านี้จะนำไปสู่การลงทุนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนในมิติ ESG และ BCG ที่เข้มข้นขึ้น และจะทำให้เครื่องมือในการระดมทุนและการลงทุนที่ตอบโจทย์ทิศทางเหล่านี้มีบทบาทมากขึ้นตามไปด้วย และหนึ่งในนั้น คือ การระดมทุนผ่านตราสารหนี้เพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Bond) ตราสารหนี้เพื่อสังคม (Social Bond) และตราสารหนี้เพื่อความยั่งยืน (Sustainability Bond) ซึ่งในที่นี้ ขอเรียกรวมๆ ว่า คือ “ESG Bond”

เรื่องนี้นับว่าเป็นเทรนด์ใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลก และในไทยด้วย ทางผู้เขียนจึงอยากชวนทุกท่านมาทำความเข้าใจไปพร้อมๆ กันว่า “ESG Bond” คือเครื่องมือการระดมทุนและการลงทุนแบบใด และทิศทางพัฒนาของ “ESG Bond” ตอนนี้เป็นอย่างไรบ้างแล้ว เพื่อให้ทุกภาคส่วนพร้อมรับเทรนด์นี้และสามารถกลับมาฟื้นตัวและก้าวสู่อาคตอย่างยั่งยืน

“ESG Bond” คือตราสารหนี้ชนิดหนึ่งที่แทบจะเหมือนกับตราสารหนี้ปกติทั่วไป แต่ต่างกันเพียงวัตถุประสงค์ของการระดมทุน กล่าวคือ “ESG Bond” คือตราสารหนี้ที่ผู้ระดมทุนต้องการนำเงินไปใช้เพื่อดำเนินโครงการต่างๆ ภายใต้แนวคิดการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยมุ่งพัฒนาสิ่งแวดล้อม สังคม และการมีธรรมาภิบาลที่ดี (Environmental, Social and Governance) ซึ่งปัจจุบันแบ่งออกเป็น 3 ประเภทสำคัญ ได้แก่ 1) ตราสารหนี้เพื่อสิ่งแวดล้อม (Green bond) หมายถึง ตราสารหนี้ที่ผู้ออกตราสารต้องการระดมทุนเพื่อนำเงินไปลงทุนหรือชำระคืนหนี้สินเดิม (Re-financing) ในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น โครงการพลังงานหมุนเวียน และสร้างอาคารเพื่อสิ่งแวดล้อม 2) ตราสารหนี้เพื่อสังคม (Social bond) จะนำเงินที่ระดมทุนได้ไปใช้ในโครงการพัฒนาสังคม อาทิ โครงการเพื่อลดปัญหาการว่างงาน และส่งเสริมความเท่าเทียมในสังคม และ 3) ตราสารหนี้เพื่อความยั่งยืน (Sustainability bond) คือส่วนผสมระหว่าง Green bond และ Social bond ซึ่งมุ่งหวังทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาสังคมควบคู่กันไป

การระดมทุนผ่าน “ESG Bond” ทั่วโลกเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยข้อมูลล่าสุดจาก Climate Bonds Initiative (CBI) ชี้ว่ามูลค่าตราสารหนี้ออกใหม่ทั่วโลกที่อยู่ในกลุ่มเพื่อสิ่งแวดล้อม สังคม และความยั่งยืน ในช่วงครึ่งแรกของปี 2020 มีจำนวนมากกว่า 250 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เทียบกับทั้งปี 2019 ที่อยู่ที่ 341 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และในจำนวนนี้ส่วนใหญ่ คือ Green Bond ในโครงการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมพลังงาน ท่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ และคมนาคมขนส่ง

ข้อดีหลักๆ ของ “ESG Bond” ในมุมมองออกตราสาร คือ จะช่วยยกระดับภาพลักษณ์องค์กรและสร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุน เพราะเป็นการสื่อสารที่เด่นชัดว่าองค์กรให้ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และความยั่งยืนอย่างจริงจัง นอกจากนี้ ยังช่วยดึงดูดและกระจายฐานนักลงทุนสู่กลุ่มใหม่ๆ (Diversification) และอาจส่งผลดีต่อองค์กรในระยะยาว ขณะที่ในมุมมองของนักลงทุน ก็จะได้รับผลตอบแทนที่น่าพอใจในบริษัทที่มีศักยภาพเติบโตอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ บทความจาก Harvard Business Review ซึ่งอ้างอิงงานวิจัยของ Boston University Questrom School of Business ชี้ว่าจากการศึกษาบริษัทที่มีการออก Green Bond ทั่วโลกกว่า 217 แห่งในช่วงปี 2013-2017 พบว่าราคาหุ้นของบริษัทนั้นๆ พุ่งสูงขึ้น 0.67% (Average cumulative abnormal return) ในช่วงที่มีการประกาศว่าจะออก Green Bond เนื่องจากเป็นการส่งสัญญาณที่ดีต่อนักลงทุน สร้างความเชื่อมั่นในตัวบริษัท ส่วนหนึ่งเพราะต้องมีผู้เชี่ยวชาญนอกมาทบทวนการออก Green Bond เพื่อให้ได้ตามมาตรฐานสากลอย่างไรก็ดี ผู้ออกตราสารนี้ประเภทนี้อาจเผชิญต้นทุนที่สูงขึ้น เนื่องจากการมีขั้นตอนการสอบทาน และการรายงานต่างๆ ที่เข้มข้นมากกว่าการออกตราสารนี้แบบปกติทั่วไป

ในปี 2020 ประเทศไทยมีการออก “ESG Bond” มากถึง 86,400 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่าตัวจากปี 2019 หลังจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสนใจออกตราสารนี้ประเภทนี้มากขึ้น นำโดยกระทรวงการคลังที่มีการออก Sustainability bond เป็นครั้งแรกมูลค่ามากถึง 5 หมื่นล้านบาท เพื่อนำไปใช้ในมาตรการเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจจากผลกระทบของวิกฤต COVID-19 เป็นสำคัญ นอกจากนี้ ยังมีบริษัทต่างๆ อาทิ บจ. บีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ (BTS) ที่ออก Green Bond เป็นมูลค่า 8,600 ล้านบาท เพื่อนำไปสนับสนุนโครงการระบบขนส่งที่ลดการก่อให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (Low carbon transportation) และ บมจ. โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี (GPSC) ที่ออก Green bond มูลค่า 5,000 ล้านบาท เพื่อนำไปใช้สำหรับโครงการด้านพลังงานหมุนเวียน (Renewable energy)

การเติบโตของ “ESG Bond” ในไทย นอกจากมาจากแรงผลักดันด้าน Supply แล้ว ยังเกิดจากการตอบรับที่ดีของ Demand ทั้งนักลงทุนสถาบัน นักลงทุนรายใหญ่และรายย่อยอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการที่มีนักลงทุนต้องการซื้อ Sustainability bond ในล็อตแรกของปี 2020 ของกระทรวงการคลังมากกว่าที่มีอยู่ถึง 3.05 เท่า เช่นเดียวกับ Green Bond ของ BTS ที่มีนักลงทุนแสดงความจำนงลงทุนกว่า 3.3 เท่า ส่วนกรณี Green Bond ของ บมจ. ราช กรุ๊ป (RATCH) พบว่ามียอดแสดงความจำนงลงทุนรวมกว่า 9 เท่าของมูลค่าหุ้นกู้ทั้งหมดที่เสนอขาย ยิ่งไปกว่านั้น ในบางรุ่นยังพบว่าสัดส่วนนี้สูงเกินกว่า 13 เท่าของมูลค่าที่เสนอขาย

อีกปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนให้ “ESG Bond” ในไทยเติบโตเร็ว คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานกำกับดูแล เช่น ก.ล.ด. ได้เริ่มมีการกำหนดกฎเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการเสนอขาย “ESG Bond” ที่ชัดเจนตั้งแต่ปี 2018 นอกจากนั้น ยังได้มีการยกเว้นค่าธรรมเนียมการยื่นคำขออนุญาตและค่าธรรมเนียมการยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายตราสารหนี้ (Filing) สำหรับ “ESG Bond” จนถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2021 ตลอดจนการผลักดันให้มี Reviewer หรือคนที่ตรวจสอบว่าหุ้นกู้นี้เป็น “ESG Bond” หรือไม่ ที่เป็น Local Firm ด้วย พร้อมทั้งส่งเสริมให้กองทุนต่างๆ หันมาลงทุนในหุ้นกู้เพื่อความยั่งยืนมากขึ้น

Krungthai COMPASS มองว่าในอนาคต ตลาด “ESG Bond” ของไทย จะเติบโตเพิ่มขึ้นตามทิศทางการปฏิรูปเศรษฐกิจที่มุ่งไปสู่ Green Recovery โดยมีแรงขับเคลื่อนหลักมาจากการให้ความสำคัญในเรื่อง ESG ของภาคเอกชน และแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วย โมเดลเศรษฐกิจ BCG หรือ เศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy) ปี 2021-2026 ของภาครัฐ ซึ่ง Krungthai COMPASS ประเมินว่าจะทำให้การลงทุนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 8.2 แสนล้านบาทในช่วง 5 ปีข้างหน้า ส่วนฝั่งสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) เผยว่ามีแผนที่จะออก Sustainability Bond ต่อเนื่อง เพื่อให้มียอดเงินคงค้างขั้นต่ำอยู่ในระดับ 1 แสนล้านบาท จากปัจจุบันอยู่ที่ 6.5 หมื่นล้านบาท หลังล่าสุดได้มีการออกเพิ่มอีก 1.5 หมื่นล้านบาทในเดือน ม.ค. 2021 นอกจากนี้ สบน. จะเร่งสนับสนุนให้รัฐวิสาหกิจมีการออก Green Bond และ Social Bond มากขึ้น อาทิ ส่งเสริมให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) พิจารณาเพิ่มคะแนนให้กับรัฐวิสาหกิจที่มีการออกหุ้นกู้ดังกล่าวเป็นพิเศษ

“ESG Bond” จึงนับเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่น่าสนใจ สำหรับทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการระดมทุน ตลอดจนทางเลือกใหม่ๆ สำหรับนักลงทุน และยังถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหา สภาวะโลกร้อน ฟื้นคลายปัญหาสังคม และปูพรมสู่ความยั่งยืนให้แก่ประเทศได้อีกด้วย